

Godišnji
Izvještaj
2017

NLB BANKA
PODGORICA

Spremni
za Promjene

Spremni za Promjene

Godišnji
Izvještaj
2017

Tabela 1: Opšti podaci na dan 31.12.2017. godine

	Naziv	NLB Banka a.d. Podgorica
	Sjedište i adresa	Bulevar Stanka Dragojevića br. 46, 81000 Podgorica
	PIB	02011395
	Djelatnost	Ostalo monetarno posredovanje
	Broj zaposlenih	311
	Broj akcionara	197
	Vrijednost osnovnog kapitala	20.261.087,36 EUR
	Broj akcija	11.668.734
	Nominalna vrijednost akcije	1.73635695 EUR
	Vlasnici sa najvećim učešćem	% vlasništva
1.	NOVA LJUBLJANSKA BANKA d.d.	99,830%
	Odbor direktora	
1.	Andreas Burkhardt, predsjednik	
2.	Marjana Usenik, zamjenica predsjednika	
3.	Iztok Prelog, član	
4.	Jana Benčina Henigman, član	
5.	Lotti Natalija Zupančič, član	
6.	Martin Leberle, član	
7.	Polona Žižmund, član	
	Odbor za reviziju	
1.	Tatjana Jamnik Skubic, predsjednica	
2.	Rok Šturm, zamjenik predsjednice	
3.	Andreja Golubić, član	
4.	Iztok Prelog, član	
	Uprava	
1.	Martin Leberle, predsjednik Uprave	
2.	Dino Redžepagić, član Uprave	
3.	Robert Kleindienst, član Uprave	
	Revizor	
	Ernst & Young Montenegro d.o.o.	

Crna Gora

NLB Banka, Tuzi

3

Broj zaposlenih

NLB Banka, Cetinje

6

Broj zaposlenih

NLB Banka, Podgorica, Upravna zgrada

194

Broj zaposlenih

NLB Banka, Nikšić

7

Broj zaposlenih

NLB Banka, Bar

7

Broj zaposlenih

NLB Banka, Podgorica I

13

Broj zaposlenih

NLB Banka, Petrovac

2

Broj zaposlenih

NLB Banka, Budva

8

Broj zaposlenih

NLB Banka, Podgorica II

9

Broj zaposlenih

NLB Banka, Tivat

5

Broj zaposlenih

NLB Banka, Rožaje

4

Broj zaposlenih

NLB Banka, Podgorica III

6

Broj zaposlenih

NLB Banka, Herceg Novi

8

Broj zaposlenih

NLB Banka, Pljevlja

5

Broj zaposlenih

NLB Banka, Podgorica V

5

Broj zaposlenih

NLB Banka, Kotor

6

Broj zaposlenih

NLB Banka, Bijelo Polje

7

Broj zaposlenih

NLB Banka, Podgorica VI

4

Broj zaposlenih

NLB Banka, Ulcinj

7

Broj zaposlenih

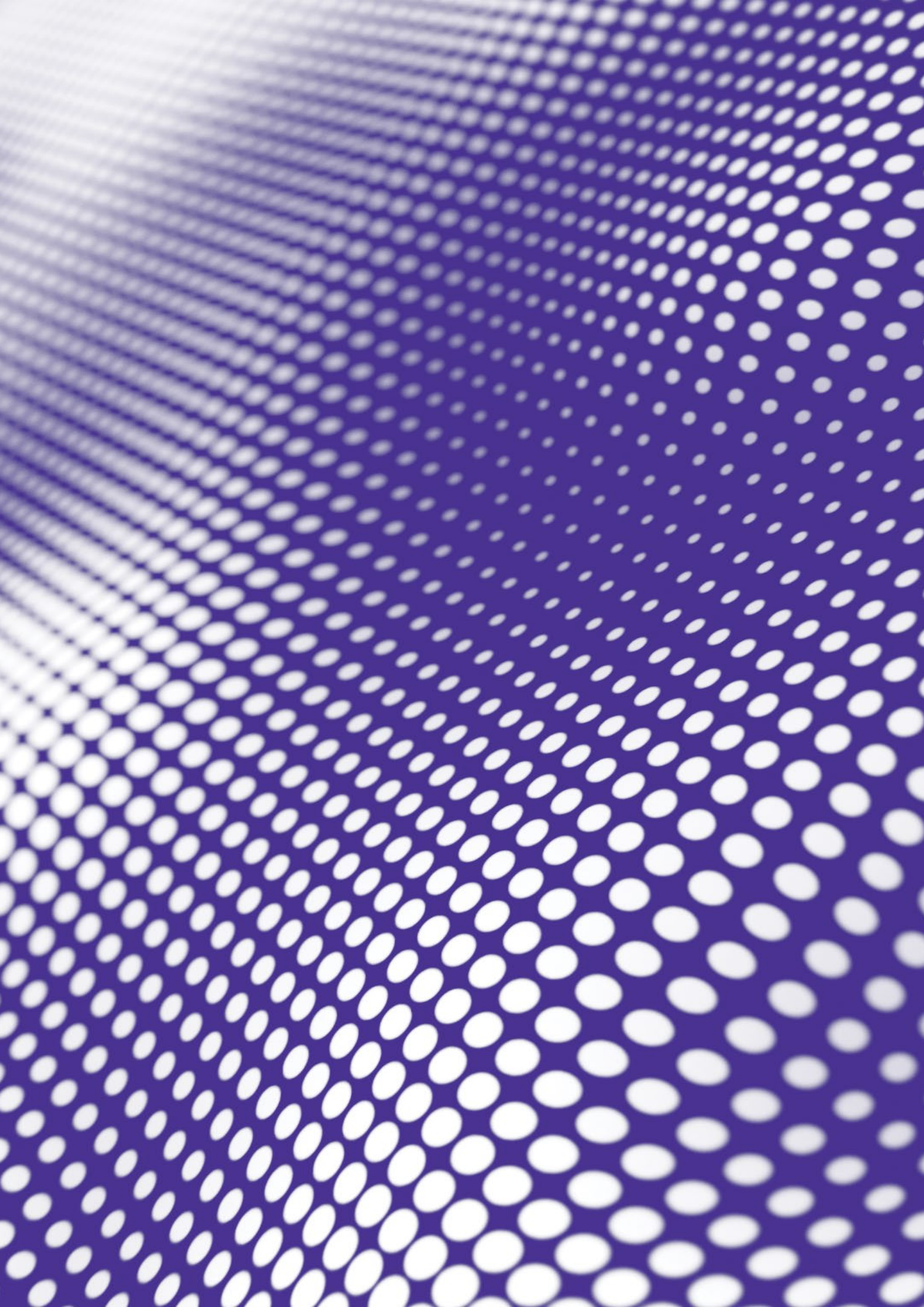
NLB Banka, Berane

5

Broj zaposlenih

Sadržaj

Izjava Uprave NLB Banke AD Podgorica	11
Poslovna aktivnost	12
Poslovanje sa pravnim licima i državom	12
Poslovanje sa fizičkim licima	13
Pozicija na tržištu	13
Analiza finansijskog rezultata	14
Ključni finansijski podaci	15
Bilans uspjeha	16
Bilans stanja	18
Ključni događaji	20
Upravljanje rizicima	21
Ciljevi i metode upravljanja rizicima	21
Izloženost rizicima	22
Politike upravljanja rizicima	23
Aktivnosti razvoja	23
Upravljanje kadrovima	24
Informacija o otkupu sopstvenih akcija	26
Prikaz pravila korporativnog upravljanja	26

Poslovni Izvještaj

Izjava Uprave NLB Banke AD Podgorica

U 2017. godini smo završili važan projekat optimizacije Banke, transformišući je u finansijsku instituciju okrenutu retail poslovanju, koja je sačuvala leadersku poziciju u zemlji. 2017. godina je četvrta godina za redom tokom koje je ostvaren stabilan i pozitivan rezultat a gotovo svi finansijski cijevi premašeni, uz upotrebu isključivo vlastitih sredstava, čime smo u kontinuitetu prepoznati kao pouzdan partner za naše akcionare, partnere i klijente.

Uz povjerenje i visoko zadovoljstvo naših klijenata, Banka je spremna da veoma posvećeno nastavi da dalje uvodi inovacije u svoje poslovne procese, kako bi ih učinila efikasnijim, kao i samo poslovanje, sa ciljem da zadovolji buduće potrebe svojih klijenata. Uz jednostavna i brza rješenja zadovoljićemo današnje i sve buduće potrebe naših klijenata. Kao moderna banka, ne samo što ćemo i dalje podržavati budući ekonomski razvoj naše zemlje, već ćemo se ponašati kao dobar građanin i pružati podršku društvenim projektima i razvoju.

Naš uspjeh u 2017. godini – kao i članstvo u regionalnoj bankarskoj grupi, koja ostvaruje veoma pozitivne rezultate, omogućava nam da dalje investiramo i lansiramo nove i inovativne proizvode na tržištu.

Demonstrirali smo spremnost ka ostvarenju naših ambicioznih strateških ciljeva.

Nastavljajući neprekidno proces optimizacije, spremni smo za budućnost i sve što dolazi.

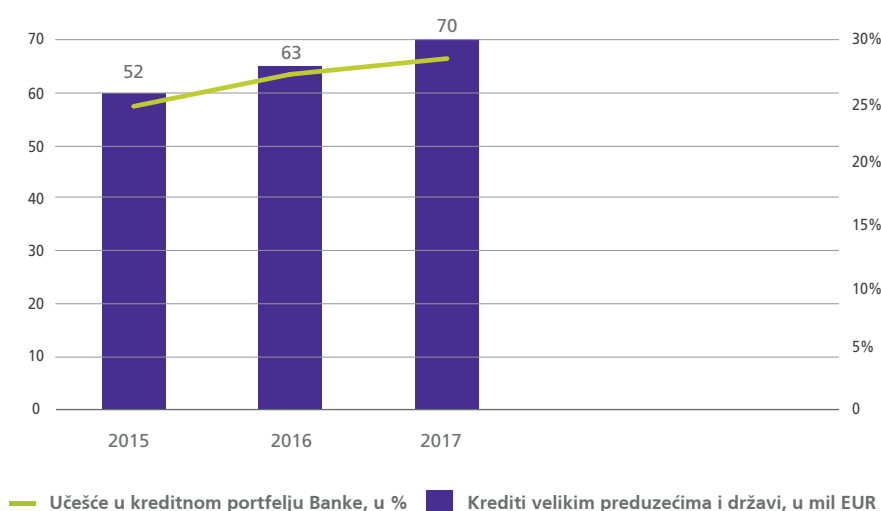
Martin Leberle
Predsjednik Uprave

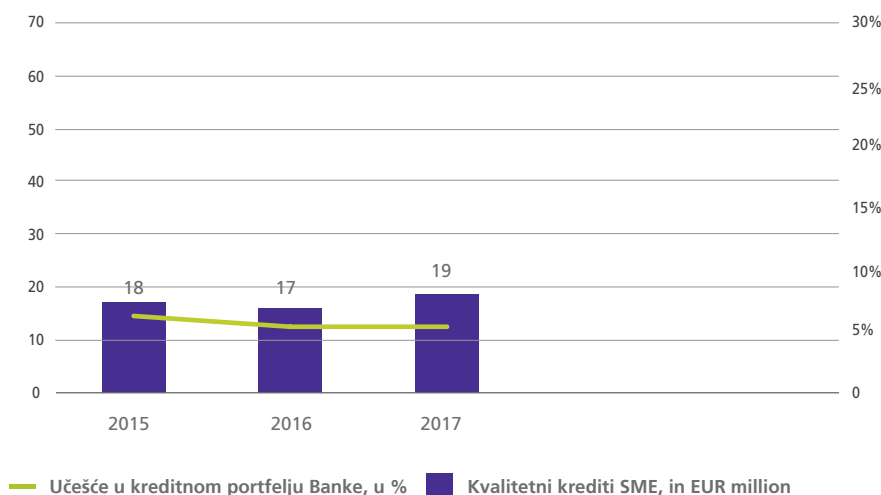
Poslovna aktivnost

Poslovanje sa pravnim licima i državom

Kvalitetni krediti velikim preduzećima i državi, stanje na dan, u mil EUR

Kvalitetni krediti malim i srednjim preduzećima, stanje na dan, u mil EUR

U segmentu poslovanja sa pravnim licima, 2017. godinu obilježila je veća kreditna aktivnost u odnosu na prethodnu godinu u oba segmenta, kako u poslovanju sa državom i velikim preduzećima, tako i u segmentu poslovanja sa malim i srednjim preduzećima. Najveći rast zabilježen je kod kredita za likvidnost i kredita za izgradnju i adaptaciju građevinskih objekata, dok je pad kreditiranja zabilježen u segmentu nabavke osnovnih sredstava.

U 2017. godini uspješno je realizovana akcija prodaje poslovnih platnih kartica uz uvođenje nove, revolving kartice za pravna lica.

Susreti sa klijentima su ostvarivani kroz organizovane događaje, na kojima su na neposredan način, između ostalog, bili obaviješteni o mogućnostima za unaprjeđenje poslovanja u ugostiteljstvu i turizmu.

Osim toga, ovi susreti su pružili priliku da se klijentima ponude dodatna znanja i korisni savjeti iz domena upravljanja finansijama.

Poslovanje sa fizičkim licima

Kvalitetni krediti građanima, stanje na dan, u mil EUR

Banka je u 2017. godini nastavila sa inovativnim pristupom i, na bazi analize tražnje, obogatila ponudu uvođenjem dva nova kreditna proizvoda. Prvi proizvod je namijenjen penzionerima, sa uključenom polisom osiguranja. Drugi proizvod je Stambeni kredit sa kombinovanom kamatnom stopom, ponuđen prvi put na tržištu.

Kreditna aktivnost je bila snažna i značajno je premašila plan, čime je Banka potvrdila strategiju podrške ovom segmentu i profilacije kao retail banke.

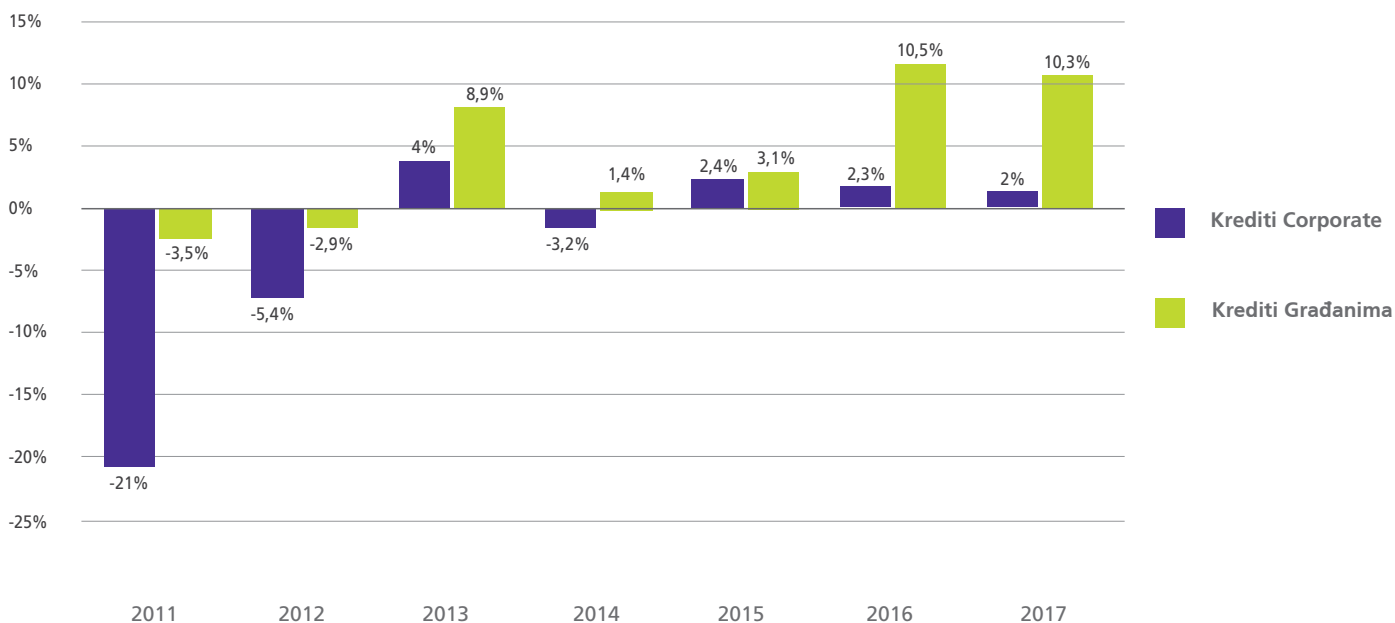
Godinu su obilježile inicijative na polju optimizacije kreditnog procesa, te skraćivanja vremena potrebnog za odobrenje kredita.

2017. godinu karakteriše i značajan broj projekata, od kojih se, sa očekivanim efektima, izdvajaju Pricing Excellence i Sales Force Efficiency. Implementacija ova dva projekta se očekuje u drugom i trećem kvartalu 2018. godine, a puni efekti tokom 2019. godine.

Pozicija na tržištu

Od 2015. godine se bilježe pozitivne stope kretanja kredita bankarskog sektora, uz značajniji rast u segmentu kreditiranja građana.

Godišnja stopa rasta kredita u bankarskom sistemu Crne Gore

Udio u kvalitetnim i nekvalitetnim kreditima

Udio NLB Banke u kvalitetnim kreditima (PL) je stabilan. Sa druge strane, portfolio nekvalitetnih kredita (NPL) je smanjen za 96 miliona EUR u odnosu na kraj 2014. godine, usljed aktivnog upravljanja ovim

dijelom portfelja, što je značajno smanjilo tržišni udio. Posljedično, tržišni udio u ukupnim neto kreditima je smanjen.

Rezultat aktivnog upravljanja bilansnim pozicijama je smanjenje nivoa depozita uz čuvanje visokog nivoa povjerenja klijenata i stabilizaciju tržišnog udjela u depozitima građana.

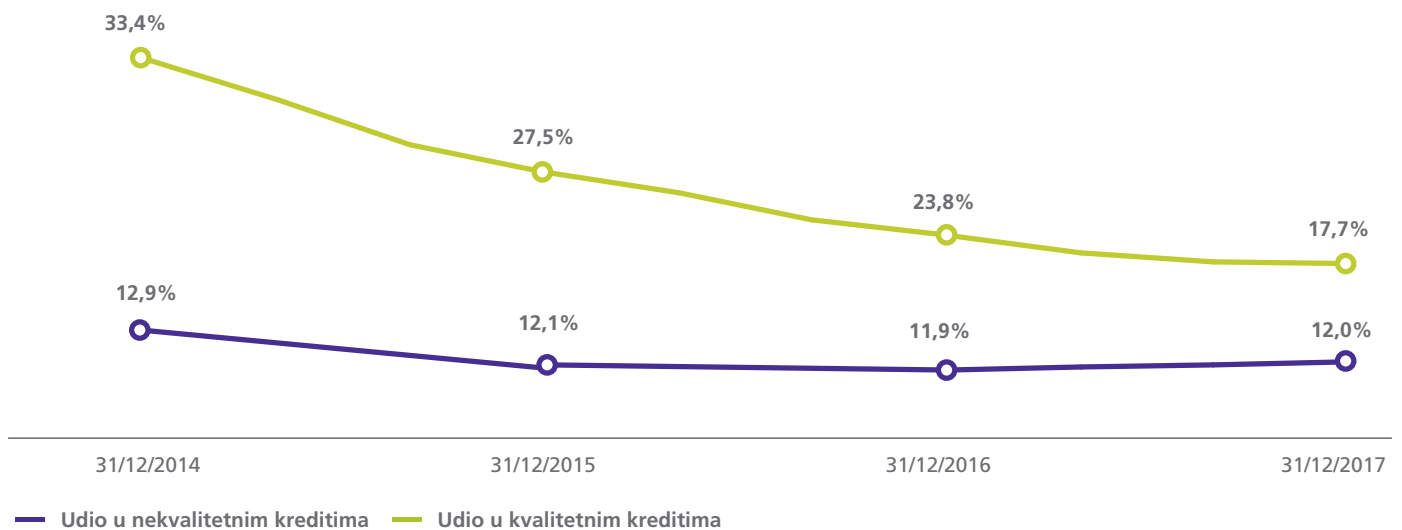

Tabela 2: Opšti podaci na dan 31.12.2017. godine

	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	30.09.2017.
Broj banaka u bankarskom sektoru	12	14	15	15
Udio Banke u bruto kreditima pravnim licima i državi	15,7%	11,6%	10,3%	9,3%
Udio Banke u bruto kreditima fizičkim licima	18,0%	17,6%	16,6%	15,7%
Udio Banke u depozitima pravnih lica i države	14,9%	12,5%	9,9%	8,8%
Udio Banke u depozitima fizičkih lica	18,7%	15,9%	14,8%	14,6%

Tabela 3: Ključni finansijski podaci

	2017	2016	rast 2017/2016
Pokazatelji bilansa uspjeha (u mil EUR)			
Neto kamatni prihodi	17,0	18,6	-8,4%
Neto nekamatni prihodi	5,4	4,8	12,2%
Operativni troškovi	12,6	12,9	-1,6%
Rezervacije	3,9	4,5	-14,8%
Dobit/gubitak prije oporezivanja	5,9	6,0	-1,3%
Dobit/gubitak nakon oporezivanja	6,0	6,0	0,0%
Pokazatelji bilansa stanja (u mil EUR)			
Bilansna suma	459,8	475,0	-3,2%
Bruto krediti nebankarskom sektoru	287,3	289,5	-0,8%
Depoziti nebankarskog sektora	359,7	361,2	-0,4%
Kapital	69,8	78,0	-10,5%
Ključni finansijski pokazatelji			
a) Kvalitet kreditnog portfelja			
Pokrivenost kredita rezervacijama	6,8%	11,0%	
Pokrivenost nekvalitetnih kredita rezervacijama	45,7%	45,8%	
Kreditni (C+D+E)/Ukupni krediti	10,3%	18,5%	
b) Profitabilnost			
Kamatna marža	4,32%	4,65%	
Povrat na kapital/prije oporezivanja (ROE b.t.)	7,74%	7,93%	
Povrat na aktivu/prije oporezivanja (ROA b.t.)	1,29%	1,25%	
Povrat na kapital/poslije oporezivanja (ROE a.t.)	7,63%	7,94%	
Povrat na aktivu/poslije oporezivanja (ROA a.t.)	1,27%	1,26%	
c) Troškovi poslovanja			
Operativni troškovi/prosječna bilansna suma	2,7%	2,7%	
Udio troškova u neto operativnom prihodu (CIR)	56,4%	55,0%	
d) Likvidnost			
Likvidna aktiva/kratkoročna pasiva	53,1%	63,2%	
Likvidna aktiva/ukupna aktiva	32,5%	36,6%	
e) Ostalo			
Tržišni udio po bilansnoj sumi	11,0%	12,5%	
Pokrivenost neto kredita sa depozitima (LTD)	74,4%	71,4%	
Sveobuhvatni koeficijent adekvatnosti kapitala	14,9%	15,0%	

NLB Banka je u 2017. godini nastavila trend stabilnog poslovanja i ostvarila neto dobit u iznosu od 6 miliona EUR, uz rezultat prije rezervacija u iznosu od 9,8 miliona EUR. Neto dobit je na nivou prošlogodišnjeg, uz niži trošak rizika, koji treću godinu za

redom ima trend pada. Dobre rezultate ostvarene u prethodnim godinama Banka je potvrdila isplatom redovne i vanredne dividende u ukupnom iznosu od 16 miliona EUR. Koeficijent adekvatnosti kapitala, i pored isplate dividende, ostao je značajno

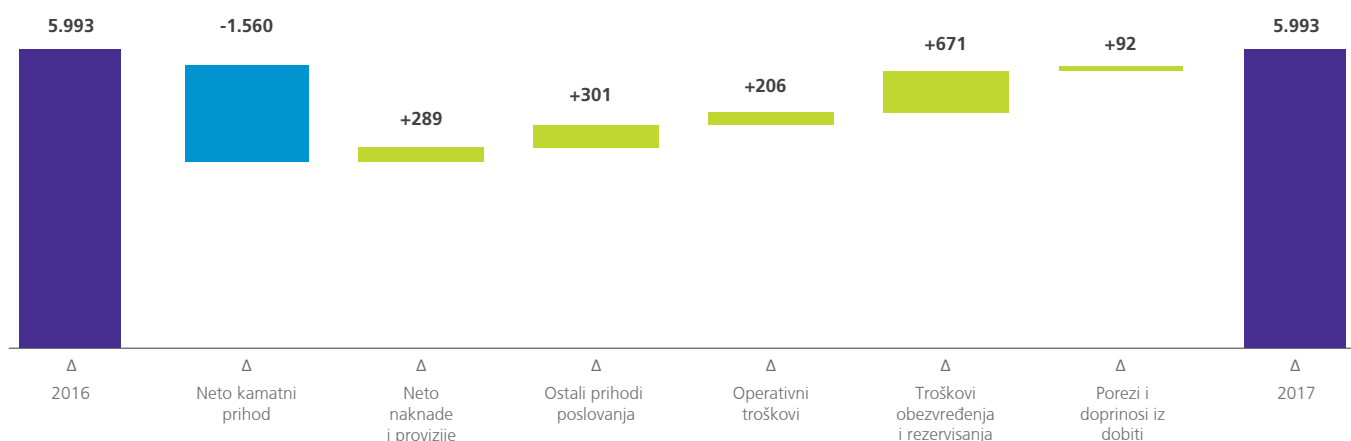
iznad zakonskog minimuma te je na kraju 2017. godine iznosio 14,9% (zakonski minimum 10%). Banka je bila usmjerena na poboljšanje kvaliteta portfelja, a uz aktivan pristup rješavanju nekvalitetnih kredita, koji su smanjeni za 43,9%, ostvaren je i rast baze kvalitetnih kredita za 10,5%.

Bilans uspjeha

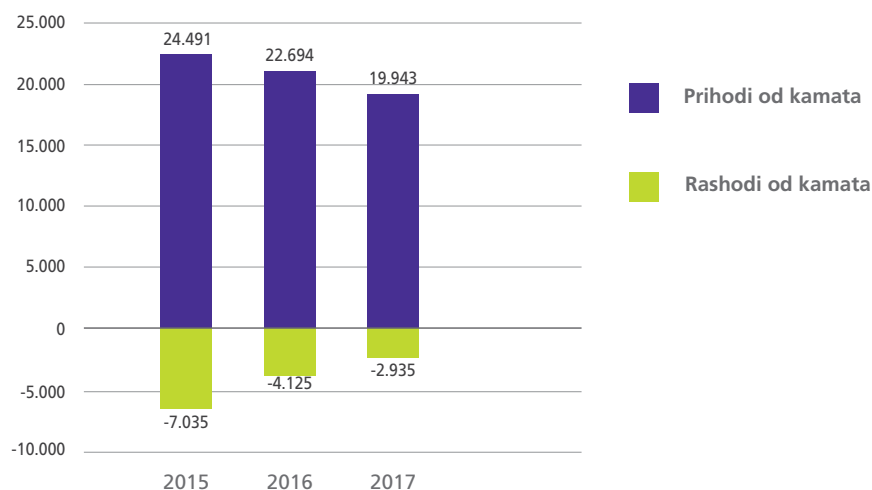
Pozitivan trend, u odnosu na prethodnu godinu, zabilježen je u svim segmentima bilansa uspjeha, izuzev u dijelu neto

kamatnog prihoda. Posmatrajući samo prihod po kvalitetnim kreditima, Banka je ostvarila rast u odnosu na prethodnu godinu. Manji iznos naplaćenih kamata po nekvalitetnim kreditima je uzrok smanjenja ukupnog nivoa neto kamata.

Neto dobit - godišnja promjena, u 000 EUR

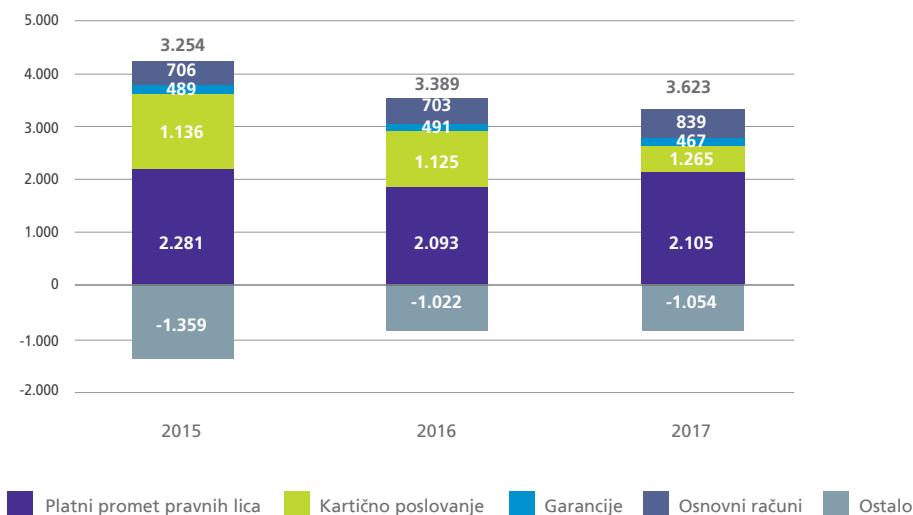
Neto kamatni prihod, u 000 EUR

Ukupna zarada od neto naknada i provizija bilježi rast za 6,9%, a glavni generatori rasta bili su zarada od kartičnog poslovanja, koja je zabilježila rast od 12,4% i zarada od osnovnih računa, koja je porasla za 19,3%.

Zarada od platnog prometa je takođe blago porasla, dok su naknade od garancijskog poslovanja niže nego u prethodnoj godini za 4,9%.

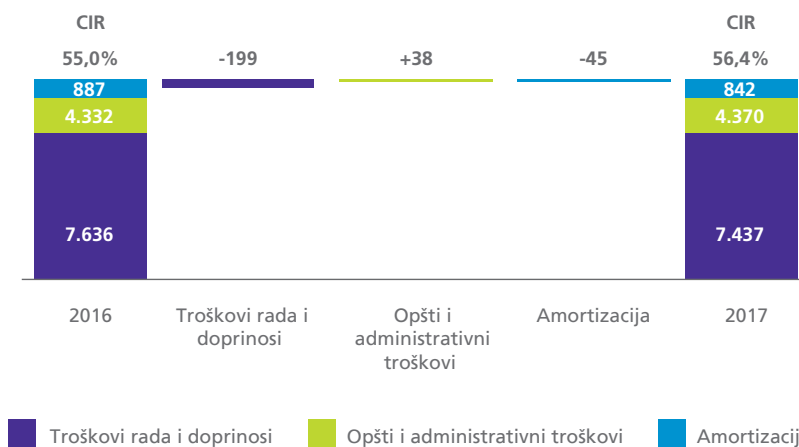
Struktura neto naknada i provizija, u 000 EUR

Kada je u pitanju struktura neto operativnog prihoda, bilježi se blago pomjeranje u korist neto nekamatnih prihoda u odnosu na prethodnu godinu; 24,1% neto operativnog prihoda je ostvaren od neto nekamata (2016. 20,6%), dok je i dalje dominantna zarada od neto kamata od 75,9% (2016. 79,4%).

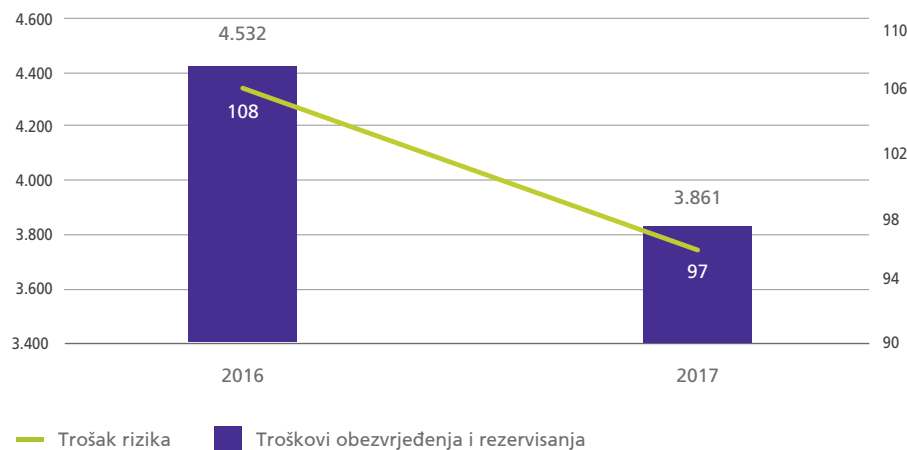
Operativni troškovi bilježe blago smanjenje za 1,6% u odnosu na prethodnu godinu. CIR (kao pokazatelj pokrivenosti troškova neto prihodima) iznosio je 56,9% i bilježi porast u odnosu na prethodnu godinu. Pogoršanje ovog pokazatelja uzrokovano je nižim iznosom neto operativnog prihoda, usljed pomenutog smanjenja prihoda od kamata.

Struktura neto naknada i provizija, u 000 EUR

Trošak rizika je smanjen za 11 b.p. u odnosu na prethodnu godinu, dok je ukupan apsolutni trošak obezvrjeđenja i rezervisanja niži za 671 hiljadu EUR nego u prethodnoj godini. Obezvrjeđenje kredita je niže za cca 326 hiljada EUR nego u prethodnoj godini, rezervisanja za vanbilans su veća za 180 hiljada EUR, a ostala obezvrjeđenja su niža za cca 526 hiljada EUR nego u prethodnoj godini.

Troškovi obezvrjeđenja i rezervisanja, u 000 EUR, trošak rizika (b.p)

Bilans stanja

Bilansna suma Banke na kraju 2017. je planirano niža u odnosu na kraj 2016., uz jači i produktivniji bilans stanja. Pokazatelji likvidnosti su i dalje značajno iznad minimalno propisanih vrijednosti, uz trend smanjenja. Višak likvidnosti je manji, usljed

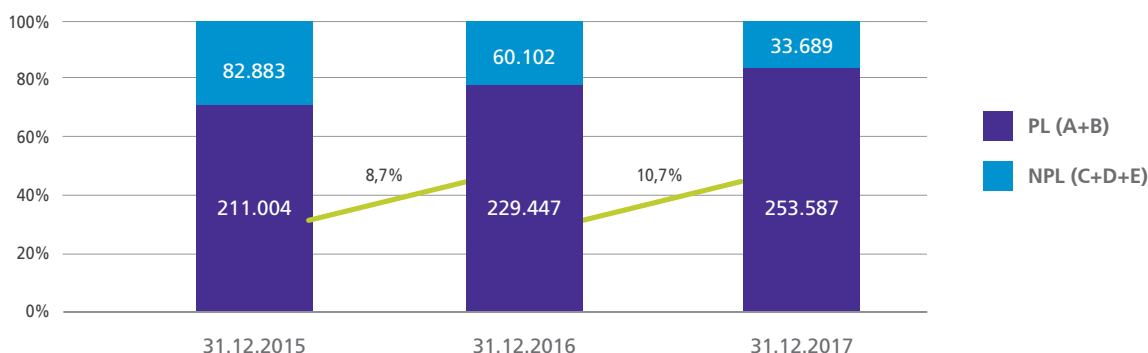
upravljanja cjenovnom politikom na strani pasive, redovne otplate pozajmice, kao i usljed isplate dividende.

Ulaganja u hartije od vrijednosti bilježe smanjene za cca 10,7 miliona EUR.

Ukupni neto krediti nebanakrskom sektoru bilježe porast u iznosu od 9,8 miliona EUR, uz smanjenje bruto kredita u

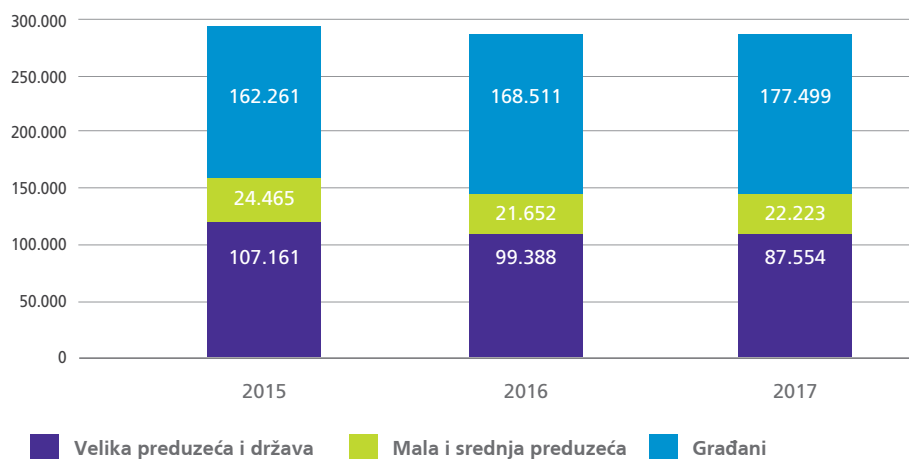
iznosu od 2,3 miliona EUR i smanjenje ispravke vrijednosti po kreditima za 12 miliona EUR. Uzrok ovakvog kretanja kredita je poboljšanje kvaliteta portfelja; bruto kvalitetni krediti su zabilježili rast u iznosu od 24,1 miliona EUR, dok su bruto nekvalitetni krediti zabilježili smanjenje u iznosu od 26,4 miliona EUR.

Ukupni bruto krediti - bonitetna struktura kreditnog portfelja, u 000 EUR

Struktura kredita se pomjera u pravcu segmenta građani, što je u skladu sa strateškim usmjerenjem Banke.

Kretanje stanja bruto kredita po segmentima, u 000 EUR

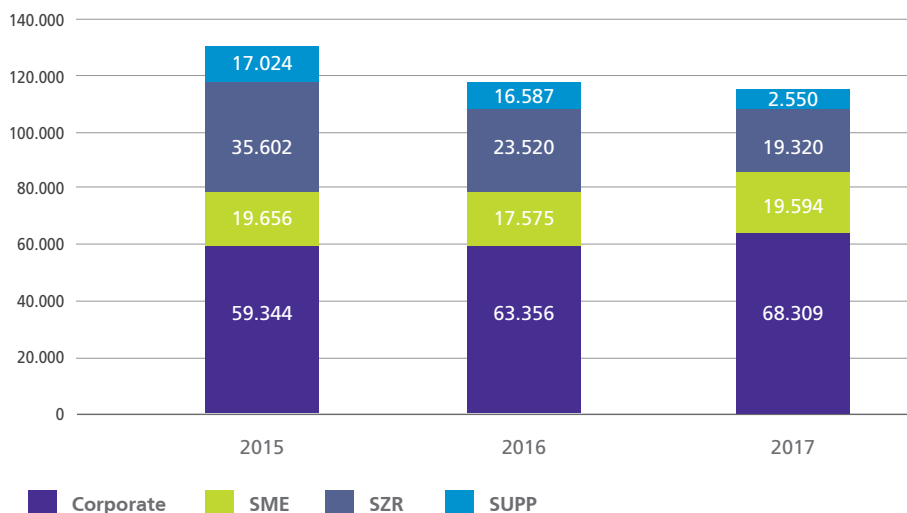

U strukturi kredita građanima, na kraju 2017. godine, najveći udio imaju stambeni krediti (49,5%), a zatim potrošački (47,9%). U prethodnoj godini primjetan je trend povećanja udjela potrošačkih kredita u kreditima građanima; struktura novih realizovanih kredita bila je 76%:24%, u korist potrošačkih kredita.

Nekvalitetne kredite dominantno su činili krediti pravnim licima, pa je ovaj segment i zabilježio značajno smanjenje portfelja u prethodnim godinama. Krediti pravnim licima i državi u nadležnosti Sektora upravljanja problematičnim plasmanima (SUPP) bilježe smanjenje za 14 miliona

EUR, dok krediti u nadležnosti Sektora za restrukturiranje (SZR) bilježe smanjenje za 17 miliona EUR u odnosu na kraj 2015. godine. Sa druge strane, krediti pravnim licima i državi u nadležnosti prodajnog dijela Banke bilježe rast u iznosu od 9 miliona EUR u istom periodu.

Kretanje stanja bruto kredita pravnim licima i državi, po organizacionim jedinicama, u 000 EUR

Kada su u pitanju izvori, Banka se dominantno oslanja na domaće depozite, čiji udio u ukupnim izvorima ima rastući trend. Dominantni su depoziti fizičkih lica, sa udjelom od 65%, dok depoziti pravnih lica i države čine 35% ukupnih depozita nebankarskog sektora.

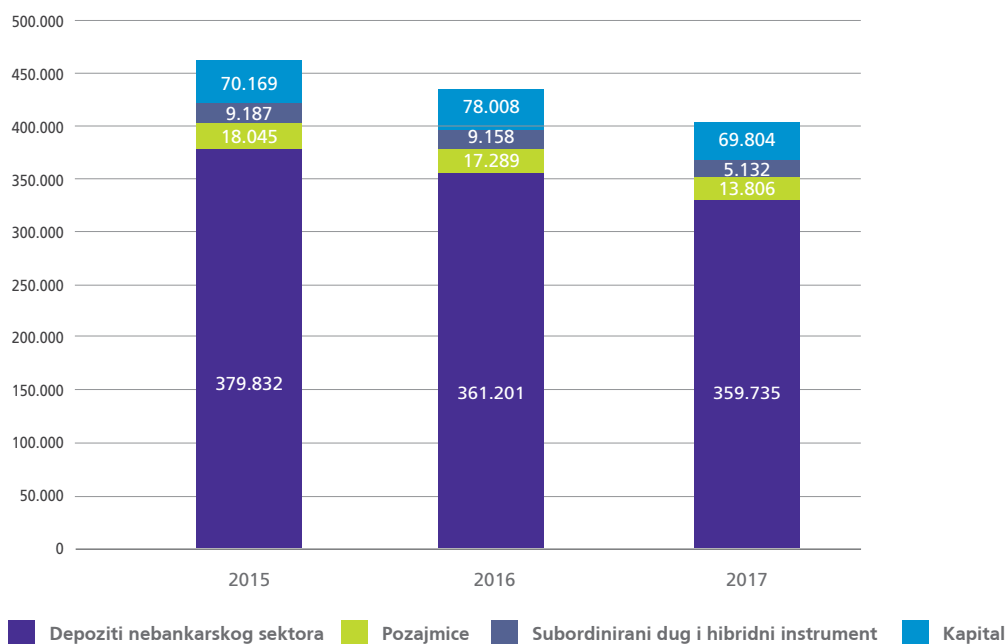
U 2017. godini otplaćen je hibridni

instrument u iznosu od 4 miliona EUR (redovno dospijeće), dok je zaduženost prema finansijskim institucijama smanjena za 3,1 miliona EUR (redovne otplate).

Prethodnu godinu su obilježile i aktivnosti na optimizaciji knjigovodstvenog kapitala Banke, koji je smanjen za 11 miliona EUR. Smanjenje je dominantno opredijeljeno

isplatom vanredne dividende u iznosu od 10 miliona EUR, što je omogućeno prethodnim oslobađanjem dijela posebne regulatorne rezerve, u iznosu od 14,6 miliona EUR, uz prethodno dobijenu saglasnost Centralne banke Crne Gore.

Kretanje strukture izvora, u 000 EUR

Ključni događaji

April

- Usvojene izmjene i dopune Plana kapitala za 2017. godinu;
- Usvojene izmjene i dopune Strateškog plana kapitala za period 2017.-2019. godine;
- Usvojen Predlog Rizik Apetita;

Maj

- Potvrđena Strategija Banke za period 2017.-2021. godine;

Jun

- Usvojene izmjene i dopune Statuta NLB Banke AD Podgorica u cilju njegovog usklađivanja sa Akcionim planom za realizaciju Smjernica za sprovođenje Kodeksa korporativnog upravljanja i preporuke Slovenačkog državnog holdinga i preporukom Centralne banke Crne Gore;
- Usvojen Godišnji izvještaj o poslovanju sa izvještajem nezavisnog spoljnog revizora za 2016. godinu;
- Usvojena Odluka o priznavanju u osnovni kapital NLB Banke AD Podgorica viška rezervi sa računa Rezervi za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, preknjiženih na račun akumulirane dobiti/ gubitaka iz prethodnih godina;
- Usvojena Odluka o smanjenju akcijskog kapitala Banke smanjenjem nominalne vrijednosti akcija radi pokrivanja akumuliranog gubitka;

- Usvojena Odluka o raspodjeli dobiti po Godišnjem računu za 2016. godinu;
- Utvrđeni ključni ciljevi poslovanja za NLB Banku AD Podgorica za 2017. godinu;
- Usvojena Odluka o prodaji potraživanja NLB Banke AD Podgorica preduzeću NLB Crna Gora doo Podgorica;

Avgust

- Potvrđena nova organizacija Banke kroz usvajanje izmjena i dopuna Pravilnika o organizaciji i Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta;

Novembar

- Usvojena Odluka o isplati vanredne dividende iz akumulirane dobiti;

Decembar

- Usvojen Budžet 2018. i finansijske projekcije za period 2019.- 2022. godine;
- Usvojeni Plan kapitala za 2018. godinu i Strateški plan kapitala za period 2018.-2020. godine.

Upravljanje rizicima

Ciljevi i metode upravljanja rizicima

Područje upravljanja rizicima je uređeno zakonskim pravnim aktima, internim aktima na nivou NLB Banke, kao i usmjerenjima matične banke - NLB d.d. Ljubljana, koja važe za bankarske članice NLB Grupe.

Upravljanje finansijskim rizicima se bazira na uspostavljanju odgovarajuće organizacione strukture u Banci, uspostavljanju i implementaciji kvalitetnih radnih procedura i adekvatnom sistemu internih kontrola.

Odgovornost za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima ima Odbor direktora Banke. Odbor direktora je osnovao Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Kreditni odbor i Odbor za reviziju.

Cilj upravljanja pojedinačnim finansijskim rizicima (kreditni rizik, rizik likvidnosti, tržišni rizik, operativni i rizik zemlje) jeste minimiziranje rizika uz postizanje projektovanih poslovnih i finansijskih rezultata i optimalnu upotrebu kapitala.

Proces upravljanja rizicima je regulisan i internim aktima koji definišu ciljeve upravljanja, metodologije i način praćenja pojedinih vrsta finansijskih rizika. Navedena interna akta usvaja Odbor direktora banke. U hijerarhiji internih akata koja pokrivaju područje upravljanja finansijskim rizicima, posebno mjesto zauzimaju Strategija upravljanja rizicima, Rizik apetit, Interni sistem limita i pojedinačne Politike za upravljanje rizicima.

Rizik apetit daje smjernice o tome koji konkretni rizici i do koje mjere su prihvatljivi ili neprihvatljivi za NLB Banku. Takav okvir omogućava donošenje strateških i operativnih odluka na nivou cijele organizacije. Rizik apetit se definiše

kroz kvalitativne i kvantitativne ciljeve, usklađene sa poslovnom strategijom Banke.

Strategija upravljanja rizicima definiše načine na koje NLB Banka preuzima rizike u svojim poslovnim aktivnostima. Osnovna svrha strategije upravljanja rizicima je definisanje ključnih pretpostavki/ orijentacija u preuzimanju rizika u cilju ostvarivanja strateških poslovnih ciljeva.

Strateški cilj Banke je izgradnja dugoročno održivog poslovanja, a strategija upravljanja rizicima jeste potpora ovom strateškom cilju Banke. Prema strategiji upravljanja rizicima, Banka prudenčno preuzima rizike i obezbjeđuje dugoročno profitabilno poslovanje vodeći računa o odnosu preuzetog rizika i ostvarenog prinosa.

Metode upravljanja finansijskim rizicima su definisane internim aktima NLB Banke, prvenstveno kroz pojedinačne politike upravljanja finansijskim rizicima.

U dijelu upravljanja kreditnim rizikom, jedan od alata upravljanja jeste analiziranje pojedinačnih zahtjeva za odobrenje plasmana, donošenje odluke o bonitetu klijenta i utvrđivanje limita izloženosti. Generalno, opredjeljenje NLB Banke je da ograniči svoju izloženost prema pojedinačnim klijentima ili tzv. grupama povezanih lica do najviše 10% kapitala Banke, čime se postiže disperzija rizika. Takođe, NLB Banka nastoji da svoje plasmane usmjeri prema pojedinačnim klijentima na način da se postigne što je moguće bolja diverzifikacija portfolija NLB Banke, prvenstveno u kontekstu izloženosti banke prema pojedinačnim granama privrede.

U dijelu rizika likvidnosti, **ciljevi upravljanja** uključuju: obezbjeđivanje likvidnosti NLB Banke na kratak i dugi rok; obezbjeđenje izvršavanja svih dospjelih obaveza, korišćenje najpovoljnijih izvora sredstava za izvršavanje dospjelih obaveza, poštovanje zakonskih kriterijuma i regulatornih zahtjeva, odnosno standarda na nivou Grupe NLB, kao i internih kriterijuma i ciljeva definisanih Politikom, odnosno drugim aktima banke koji uređuju područje likvidnosti. Banka je definisala Plan upravljanja likvidnošću u vanrednim tj. nepredviđenim situacijama. Banka upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane (likvidne) rezerve, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa ročnosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza.

U dijelu tržišnih rizika (rizik deviznog kursa i rizik kamatne stope), **cilj** NLB Banke je ograničavanje potencijalnog gubitka zbog promjena u nivou deviznih kurseva/ kamatnih stopa na tržištu na nivo koji je prihvatljiv u pogledu rezultata poslovanja i adekvatnosti kapitala banke. Upravljanje kamatnim rizikom se postiže usmjeravanjem poslovnih aktivnosti (cjenovni uslovi, ročnost plasmana i obaveza) na način koji obezbjeđuje da izloženost riziku bude na prihvatljivom nivou. Banka na dnevnom nivou prati i vrši usklađivanje sredstava i obaveza u pojedinačnim valutama.

U dijelu operativnih rizika, **cilj** NLB Banke ad Podgorica je ograničiti obim potencijalnih gubitaka iz operativnih rizika, odnosno zbog neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku i vjerovatnoću njihove realizacije na nivo, koji je za banku prihvatljiv s aspekta finansijske štete, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda banke. Upravljanje operativnim rizicima se postiže mjerenjem i praćenjem gubitaka koji proizilaze iz operativnog rizika i identifikacijom i ocjenjivanjem nivoa operativnih rizika sa kojima se NLB Banka suočava u svom poslovanju, za koje se

zavisno od utvrđenog nivoa rizika utvrđuju adekvatne mjere za savlađivanje istih.

Cilj upravljanja **rizikom zemlje** je ograničavanje nivoa potencijalnih gubitaka usljed izlaganja NLB Banke riziku zemlje, po osnovu plasiranja sredstava prema licima i institucijama izvan zemlje. Banka uspostavlja i prati limite za izloženost prema dužnicima u pojedinačnim zemljama.

Izloženost rizicima

Izloženosti NLB Banke prema pojedinačnim tipovima finansijskog rizika su usklađene sa apetitom rizika.

Kreditni rizik predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema banci izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak. Kreditni rizik pojedinačnog dužnika se izražava kroz bonitetnu klasu dužnika. Određivanje bonitetne klase (A, B, C, D, E) prethodi procesu odobravanja plasmana.

Učešće svake bonitetne klase u kreditnom portfoliju banke na 31.12.2017. je prikazan niže: Jedan od indikatora kreditnog rizika jeste učešće tzv. nekvalitetnih kredita u ukupnom kreditnom portfoliju banke. Nekvalitetnim kreditima se smatraju krediti za koje je utvrđen bonitet C, D i E. Procenat nekvalitetnih kredita (bonitet C, D, E) na 31.12.2017. iznosi 10,35%.

Tabela 4: Učešće svake bonitetne klase u kreditnom portfoliju banke na 31.12.2017.

	Kreditni plasmani %	Ispravka vrijednosti %
A	73,05%	8,81%
B	16,60%	12,97%
C	1,45%	3,82%
D	2,22%	10,17%
E	6,68%	64,23%
	100,00%	100,00%

Reprogramirani krediti na dan 31.12.2017. godine su na nivou 25.426 hiljada EUR.

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da banka neće moći da isplati dospelje obaveze u svakom trenutku. Na 31.12.2017., NLB Banka je imala neblokirane likvidne rezerve u iznosu 139.559 hiljada EUR. Neblokirane likvidne rezerve obuhvataju stanje sredstava na žiro računu banke, stanje na korespondentskim računima banke, gotovinu u blagajni i stanje kupljenih dužničkih hartija od vrijednosti. Rezultati stresnog testiranja likvidnosti na 31.12.2017. godine za NLB Banku pokazuju veoma povoljnu likvidnosnu poziciju, s obzirom da izračun pokazuje da su likvidne rezerve banke za čak 53,39% veće u odnosu na potencijalne odlive koje bi banka imala u stresnim uslovima u periodu od tri mjeseca.

Tržišni rizici (rizici cijena) se odnose na

rizik da određene promjene tržišnih cijena, kao što su promjene kursa stranih valuta i promjene kamatnih stopa na tržištu, mogu da utiču na visinu prihoda banke ili na vrijednost finansijskih instrumenata. U tom smislu, govorimo o valutnom riziku, riziku kamatne stope i credit spread-u.

Izloženost valutnom riziku je na niskom nivou. S jedne strane, obim poslovanja sa stranim valutama je sam po sebi na nižem nivou, a s druge strane, razlika između sredstava i obaveza u pojedinačnim valutama se kreće u okviru propisanih limita. Na 31.12.2017., najveća izloženost valutnom riziku se vezuje za valutu američki dolar. Neto pozicija u dolarima, kao razlika između sredstava i obaveza banke u ovoj valuti, je bila na nivou 61 hiljada EUR (0,16% regulatornog kapitala banke; limit 2% regulatornog kapitala).

Izloženost riziku kamatne stope se izračunava metodom tzv. standardizovanog kamatnog šoka. Rezultati izračuna za 31.12.2017. su 3.145 hiljada EUR (8,30% regulatornog kapitala banke; limit 20% regulatornog kapitala). Navedeni metod projektuje potencijalne promjene ekonomske vrijednosti kapitala banke u slučaju nepovoljnih promjena tržišnih kamatnih stopa za 200 bazičnih poena. Pored navedenog metoda, banka izračunava i efekte koje bi potencijalna promjena tržišnih kamatnih stopa imala na neto kamatne prihode banke.

Politike upravljanja rizicima

Politike upravljanja rizicima su dio sveobuhvatnog i pouzdanog sistema upravljanja rizicima, koji je uključen u sve poslovne aktivnosti banke i koji obezbjeđuje da profil rizika banke bude uvijek u skladu sa rizik apetitom, odnosno sklonošću banke za preuzimanjem rizika. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno sagledavaju kako bi odrazili promjene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude. Usvajanje strategije i politika za upravljanje rizicima je u nadležnosti

Odbora direktora NLB Banke.

Najznačajnije politike kojima se uređuje područje upravljanja rizicima u NLB Banci AD Podgorica su:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja likvidnošću NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja valutnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,

- Politika upravljanja operativnim rizikom NLB Banke AD Podgorica,
- Politika upravljanja rizikom zemlje NLB Banke AD Podgorica,
- Politika investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige NLB Banke.
- Pored navedenih politika, u Banci se primjenjuju i različite metodologije i procedure za upravljanje rizicima.

Aktivnosti razvoja

Jednu od strateški važnih oblasti za poslovanje NLB Banke AD Podgorica predstavljaju aktivnosti na razvoju i unapređenju poslovanja, prije svega kroz inovacije i unapređenja na području informacione tehnologije, trasirajući time pravac daljeg razvoja i unapređenja poslovanja Banke i približavajući se cilju digitalnog poslovanja u svakodnevnoj poslovnoj praksi.

Kroz sinergiju razvojnih planskih aktivnosti definisanih u strategiji NLB Grupe i Banke za srednjoročni period trasirani su dalji pravci i započeti procesi pojednostavljenja procesa i njihovog ubrzanja, sve u cilju pružanja kvalitetnije i efikasnije usluge klijentima. U pripremi Strategije razvoja pošlo se od dugoročnih planova Banke i planova NLB Grupe, vodeći računa o usklađenosti između poslovne i tehnološke strategije. Strategija razvoja u Banci je dokument koji predstavlja set dugoročnih ciljeva i sistematičnog uređivanja odnosa u aktivnostima na planskom razvoju poslovanja i njegovoj simplifikaciji.

U 2017. godini uspješno je realizovano niz

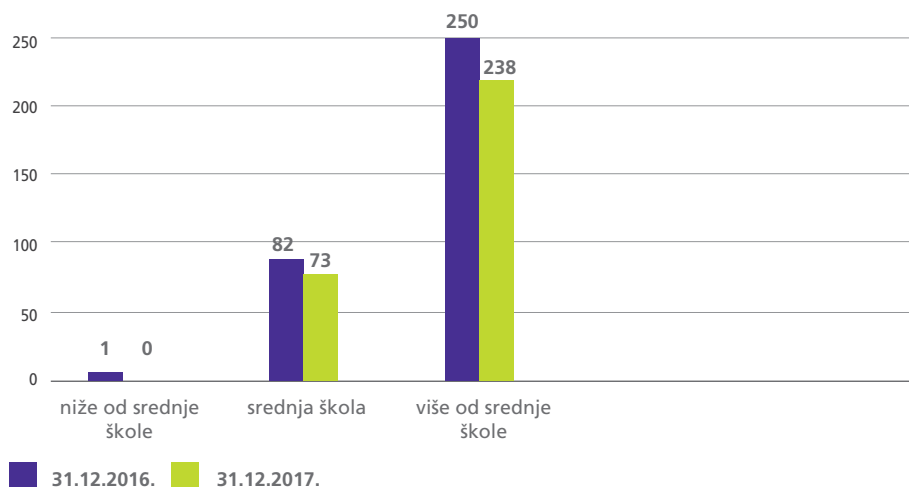
infrastrukturnih i aplikativno - tehnoloških projekata, u cilju obezbjeđenja veće sigurnosti cjelokupnog informacionog sistema i pružanja kvalitetnije IT podrške poslovnim procesima i razvojnim inicijativama, kroz procese simplifikacije postojećih i uvođenja novih inovativnih rješenja. Optimizacija poslovnih procesa je postavljena kao prioritetni cilj i već su preduzeti konkretni koraci na optimizaciji pojedinih poslovnih procesa u Banci. Veći stepen automatizacije poslovnih procesa, digitalizacija i mjerenje procesa po svakoj aktivnosti i korisniku su aktivnosti na kojima svakodnevno radimo.

U segmentu infrastrukturnih projekata posebna pažnja je posvećena povećanju sigurnosti i raspoloživosti cjelokupnog informacionog sistema, kroz realizaciju više značajnih aktivnosti, obezbjeđujući na taj način unapređenje bezbjednosti i raspoloživosti cjelokupnog sistema. U data centru izvršena je obnova ključne serverske infrastrukture na kojima je primjenom virtuelizacije unaprijeđena stabilnost i pouzdanost tih servisa, uz istovremeno optimalnu iskorištenost raspoloživog hardvera.

U dijelu aplikativno tehnoloških rješenja značajan dio aktivnosti odnosio se na podršku implementaciji softverskog rješenja za automatizaciju obračuna i ispravki vrijednosti i primjenu IFRS9 standarda. Implementiran je i Dokument menadžment sistem i time, kroz procesno vođenje svih poslova, realizovana dodatna optimizacija radnih procesa, povećana efikasnost, a istovremeno unaprijeđen i kontrolni aspekt, kao i dostupnost dokumentacije. Unaprijeđen je tzv. 360 pogled na klijenta, tj. pogled na sve aranžmane koje klijent ima u Banci. Implementirano je i softversko rješenje za centralizovano vođenje svih reklamacija, kao i rješenje za praćenje prodajnih prilika u cilju unapređenja segmenta prodaje svih proizvoda Banke na tržištu. Core softversko rješenje je unaprijeđeno sa velikim brojem razvojnih i izvještajnih funkcija u saradnji sa ostalim poslovnim sektorima Banke. Uspostavljena je evidencija sudskih rješenja i automatska blokada računa obuhvaćenih ovim rješenjima, kao i obavještanje klijenata o uspostavljenim blokadama.

Upravljanje kadrovima

Promjene u broju zaposlenih/obrazovna struktura

Strateška uloga upravljanja ljudskim resursima proističe iz činjenice da su zaposleni i njihovi potencijali najznačajniji resursi organizacije, zbog čega u njih treba neprestano ulagati. Ostvarivanje strateške uloge ljudskih resursa u NLB Banci podrazumijeva aktivnosti koje se odnose na planiranje ljudskih resursa, procjenu trendova u kretanju kadrova, upravljanje razvojem zaposlenih i njihovim potencijalima.

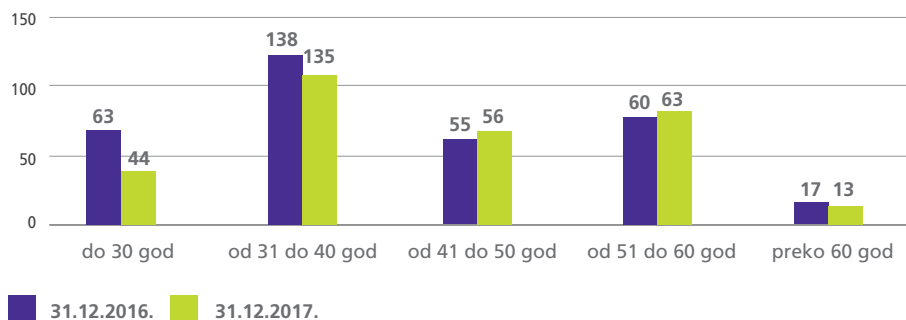
Tokom 2017. godine Banka je posebnu pažnju posvetila razvoju i stručnom usavršavanju svojih ključnih kadrova i talenata.

U cilju sistemskog praćenja i unapređenja menadžerskih kompetencija, treću godinu za redom, implementiran je “Management Development Program” za B1 menadžere Banke. Pored ovog Programa, kroz 360° procjene, Banka je radila na unapređenju timskog rada, upravljanja konfliktnim situacijama i definisanju individualnog plana razvoja zaposlenih na rukovodećim pozicijama.

U okviru Godišnjeg plana obrazovanja realizovan je pažljivo osmišljen set aktivnosti kroz koje su zaposleni u Banci značajno unaprijedili svoja stručna znanja i vještine, sa posebnim akcentom na aktivnostima namijenjenim zaposlenim u prodajnom segmentu Banke.

Paralelno sa implementacijom Godišnjeg plana obrazovanja zaposleni u Banci su učestvovali i na edukacijama koje su organizovane od strane relevantnih institucija u oblasti bankarstva u Crnoj Gori i inostranstvu, kao i na edukacijama u organizaciji NLB d.d..

Promjene u broju zaposlenih/starosna struktura

Kroz implementaciju Akcionog plana za unapređenje organizacione kulture osmišljeno je i realizovano više radionica i edukacija.

Istovremeno, u cilju kontinuiranog praćenja i unapređenja međuljudskih odnosa i radne atmosfere u Banci, u 2017. godini urađeno je četvrto po redu istraživanje organizacione klime i angažovanosti zaposlenih, čiji rezultati pokazuju stalan progres u ovoj oblasti.

interesovanje zaposlenih za njihov lični i profesionalni razvoj, kao i razvoj institucije u kojoj rade, na taj način je promovisuci kao poželjnog poslodavca.

Banka je u 2017. godini učestvovala u Core istraživanju zarada u finansijskim institucijama u Crnoj Gori, na osnovu kojeg smo dobili podatke o kretanju zarada u Crnoj Gori, odnosno jasniju sliku o sopstvenoj poziciji na bankarskom tržištu.

Istovremeno, kroz posebno aplikativno rješenje, u okviru zajedničkog projekta na nivou NLB Grupe, Banka je otpočela proces vrednovanja radnih mjesta, koji za cilj ima njihovu harmonizaciju, odnosno povezivanje sa zaradama po radnim mjestima i procesom napredovanja u Banci. Kao i ranijih godina, NLB Banka je i u 2017. godini uzela učešće u Vladinom programu: "Stručno usavršavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem" i omogućila stručno usavršavanje 24 visokoškolca.

Kroz brigu o zaposlenima i ulaganje u njihov kontinuirani razvoj i usavršavanje, kroz uvođenje novih standarda u oblasti ljudskih resursa, NLB Banka podstiče

Informacija o otkupu sopstvenih akcija

Rješenjem Komisije od Hartije od vrijednosti broj 07/1-8/16-15 od dana 8.8.2016. godine, NLB dd Ljubljana je kao vlasnik NLB Banke AD Podgorica, obavezana da uputi javnu ponudu za preuzimanje akcija svim preostalim manjinskim akcionarima Banke koji drže akcije sa pravom glasa.

Nova Ljubljanska banka d.d., kao vlasnik NLB Banke AD Podgorica sa procentom od 97,36%, dana 18.07.2017. godine donijela

je Odluku o preuzimanju akcionarskog društva NLB Banke, shodno članu 7. Zakona o preuzimanju akcionarskih društava ("Sl. list Crne Gore", br. 18/11 i 52/16).

Dana 01.08.2017. godine u dnevnim štampanim medijima objavljen je Prospekt za preuzimanje akcionarskog društva NLB Banke. Javna ponuda se odnosila na preuzimanje 74.656 akcija sa pravom glasa,

odnosno 0,64% ukupnog broja akcija, po cijeni od 29,1051 EUR po akciji. Tokom postupka je ponuđeno, a samim tim i otkupljeno 54.651 akcija. Konačan izvještaj o preuzimanju je podnesen KHOV dana 13.09.2017. godine, čime je NLB dd postao vlasnik 99,83 % NLB Banke AD Podgorica.

Prikaz pravila korporativnog upravljanja

1. NLB Banka je 17.7.2017. godine usvojila Politiku korporativnog upravljanja NLB Banke AD Podgorica koja je javno objavljena na stranici <https://api.nlb.me/files/1509978560-politika-korporativnog-upravljanja-nlb-banke-ad-podgorica.pdf>

Sva interna akta koja potpomažu sprovođenju Politike korporativnog upravljanja definisana su Statutom NLB Banke, poslovnica o radu organa upravljanja (Skupština, Odbor direktora, Uprava) i njihovih tijela, Kodeksom ponašanja NLB Grupe, koji obavezuje Banku, kao članicu NLB Grupe, kao

instituciju i sve njene zaposlene da sprovedu zakonito i transparentno poslovanje u svim segmentima, Politikom o sponzorstvima i donacijama u NLB Banci AD Podgorica, te brojnih akata iz domena upravljanja kadrovima, kao i Interne revizije, nezavisnog organizacionog dijela, direktno odgovornog Odboru za reviziju i Odboru direktora.

2. Politikom korporativnog upravljanja i Kodeksom ponašanja u NLB Grupi, definisano je više elemenata, koja nisu izričito propisana zakonom, ali se koriste u cilju unapređenja korporativnog upravljanja i ukupnog poslovanja. Posebno se kao bitan princip u segmentu Sistema

podjele odgovornosti i ovlašćenja između rukovodećih i nadzornih tijela NLB Banke ističe Uprava, koja dnevno upravlja bankom, iako Zakon o privrednim društvima niti Zakon o bankama to izričito ne propisuje. Shodno navedenom, Banka ima najmanje dva izvršna direktora (članovi Uprave) od kojih je jedan glavni izvršni direktor (predsjednik Uprave) i koji djeluju kao Uprava Banke. Uprava NLB Banke vodi, predstavlja i zastupa banku samostalno i po vlastitoj odgovornosti, za što ima puna ovlašćenja u skladu sa statutom i poslovníkom o svom radu. Odluke iz svoje nadležnosti, članovi Uprave po pravilu donose jednoglasno, a u slučaju da nije postignuta jednoglasnost i

nije statutom drugačije definisano, odlučuje većinom glasova. U slučaju istog broja glasova, odlučuje glas predsjednika Uprave.

Od ostalih principa, koja nisu izričito propisana zakonom, treba navesti:

- Obaveza otkrivanja sukoba interesa i nezavisnosti članova Odbora direktora i Uprave NLB Banke,
- Preuzeta obaveza Odbora direktora da ocjenjuje svoju efikasnost,
- Briga o zaposlenima u Banci (sa pratećom strategijom i aktima) se oslanja na savremeni pristup upravljanja sposobnostima zaposlenih koji su temeljni izvor konkurentne prednosti i uspješnog rada, ugleda Banke i održivog razvoja,
- Definisanje strategije komunikacije i druge forme društvene i politike zaštite životne sredine.

NLB Banka je tokom 2017. godine sprovela sve principe definisane Politikom korporativnog upravljanja, kao krovnog dokumenta, poštujući vrijednosti i ostvarenje misije i vizije NLB Banke, sa krajnjim ciljem njenog uspješnog poslovanja. U skladu sa Kodeksom korporativne usklađenosti i etičkog postupanja zaposlenih u NLB Banci i Statutom NLB Banke, dugoročni cilj Banke je posvećeno nastojanje da se do maksimuma poveća njena vrijednost. Sa ciljem dugoročnog uspješnog rada, Banka razmatra interese zaposlenih, klijenata, povjerilaca, relevantnih strana i Banke kao cjeline, pri čemu posvećuje pažnju aspektima životne sredine i društvenim aspektima poslovanja, kako bi obezbijedila održivi razvoj.

3. NLB Banka je, kao članica NLB Grupe, usvojila krovni dokument Kodeks ponašanja u NLB Grupi i brojna pod-akta, koja između ostalog definišu: Izbjegavanje neprihvatljivih praksi; Izbjegavanje sukoba interesa; Poštovanje zakonskih i drugih važećih propisa; Zakonito upravljanje imovinom; Etičnost, Društvenu odgovornost i dr. Kodeks ponašanja NLB Grupe predstavlja skup pravila koja svaki zaposleni NLB Grupe mora da shvati i da poštuje.

Ovo je jedini način za nas u NLB Grupi da živimo vrijednosti i da djelujemo u skladu sa etičkim standardima. Uprava NLB Banke je usvojila inovirani dokument Kodeks ponašanja NLB Grupe na sjednici od 13. juna 2017. godine, čime je prestao da važi prethodni Kodeks korporativnog upravljanja i etičkog postupanja zaposlenih u NLB Montenegro Banci AD Podgorica (1. izdanje, oktobar 2015.).

Kodeks rezimira vrijednosti i predviđa Osnovna načela ponašanja na kojima se zasnivaju poslovanje i djelovanje NLB Grupe. Dakle, Kodeks pruža uputstva za naše svakodnevne postupke i pomaže nam da razumijemo što se u NLB Grupi očekuje od svakog zaposlenog i od drugih interesnih strana. Na ovaj način, on takođe definiše i što je presudno za ispunjenje dugoročne strategije razvoja NLB Grupe i njenog odgovornog ponašanja kojim mi moramo da održimo povjerenje naših klijenata, zaposlenih, interesnih strana i društvenog okruženja u kom NLB Grupa posluje.

Dakle, Kodeks jasno definiše očekivanja od svakog zaposlenog u NLB Grupi, a takođe propisuje i standarde koji se očekuju u našem odnosu sa interesnim stranama i uputstva i smjernice u našem svakodnevnom radu i poslovanju NLB Grupe. NLB Grupa posluje u sektorima koji su visoko regulisani zbog urgentnog obezbjeđivanja finansijske stabilnosti i sprječavanja sistemskih rizika. NLB Grupa je svjesna da je usklađenost poslovanja osnova njene poslovne djelatnosti. Od svih zaposlenih se očekuje da poznaju međunarodne standarde, važeće zakone, pravila i propise u svim oblastima, kao i profesionalne standarde sa kojima moraju da se upoznaju tokom svog rada.

Nelojalne poslovne prakse i slični neprihvatljivi postupci imaju negativan uticaj na povjerenje naših klijenata i narušavaju reputacije NLB Grupe i mogu da nas izlože regulatornim mjerama, novčanim kaznama ili drugim negativnim posljedicama. Dakle, svi zaposleni u NLB Grupi su lično odgovorni i obavezni su da djeluju u skladu sa važećim propisima, internim pravilima

i procedurama, i uputstvima i da slijede duh, namjenu i pravila navedena u njima.

4. U dijelu socijalne odgovornosti u odnosu na aspekt poslovne saradnje sa stručnim školama i obrazovnim institucijama, Ugovor sa Pravnim fakultetom u Podgorici NLB Banka je potpisala 4.12.2017., čime je definisana međusobna saradnja u dijelu edukativne, naučne, projektne i istraživačke djelatnosti. Saradnja je definisana kroz obezbjeđivanje mjesta za obavljanje stručne prakse, u skladu sa mogućnostima i potrebama NLB Banke i Pravnog fakulteta. Program prakse zasnovan je na volonterskoj osnovi, sa obavezom institucije koja obezbjeđuje mjesto za obavljanje prakse da po završetku iste studentu – volonteru izda Potvrdu o obavljenoj praksi i eventualno preporuku. NLB Banka je ušla u ovu saradnju upravo vjerujući da će stičući praktična znanja tokom studiranja, studenti po završenom fakultetu, na bazi stečenog iskustva, imati bolje šanse za zapošljavanje.

Takođe, NLB Banka učestvuje u Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem, koji je pokrenula Vlada Crne Gore, tako što svršenim studentima sa više fakulteta, a posebno sa Ekonomskog fakulteta u Podgorici, pruža mogućnost sticanja prvog radnog iskustva, kroz pripravnički staž.

5. NLB Banka nije imala poznatih odstupanja od pravila korporativnog upravljanja tokom 2017. godine, jer su svi navedeni principi sprovedeni upravo kako su propisani, uz poštovanje zakonske regulative i pozitivnih pravila poslovne prakse.

NLB Banka

NLB Banka AD Podgorica
Bulevar Stanka Dragojevića br. 46
81000 Podgorica

Kontakt centar: 19888
E: info@nlb.me
www.nlb.me

